

ԻՐԱՎՈՒՆԵՐ

ԻՐԱՎՈՒՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

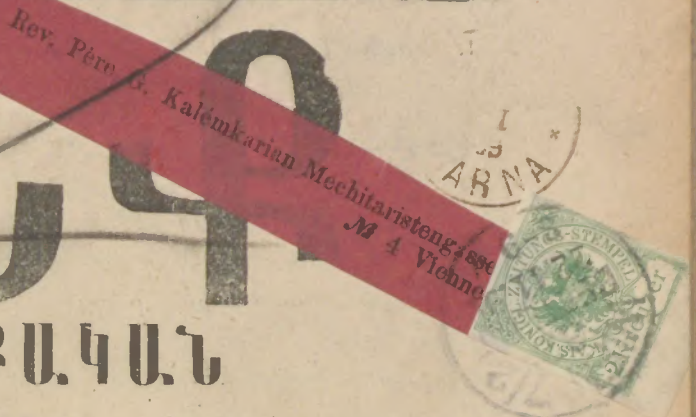
ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ԶՈՐԵՔՇԱՐԹԻ ԵՒ ՇԱՐԱՐ

ԲԱՏԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլիարիոյ համար Տարեկան 12 ֆր.
» Վեցամսեայ 6 ֆր.
Արտատպանի համար (երկու քիւր մեկ
արտոյ) Տարեկան 14, վեցամսեայ 7 ֆր.
ԿԱՆԽԻՎ ՎՃԱՐՆԵՐ

Նամակ դրամ եռայն զրկի հետեւեալ հասցեով

ԽՐԱՎՈՒՐՈՒԹԻՒՆ «ԻՐԱՎՈՒՆԵՐ» ԼՐԱՎՈՐՈՅ. — ՎԱՌՆԱ (Պուլխարիա)
Редакция на ВѢСТНИКЪ „Ирaвoунк“
ВАРНА (България) V A R N A (Bulgarie)

ԿՈՇ

ՀԱՅ ՊԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ

Ա.

Մշոյ Առաջնորդական Տեղա. պահ. Տ. Բարգէն Ծ. Վարդապետի յայտարարութիւնը ստորեւ կը հրատարակենք:

Իր հօտին վշտերուն ցաւակից այդ եկեղեցականը հայրենիքի մէջ լքուած հայ կիներուն անհաղուր. փիլի վիճակին մօտէն տեղեկանալով, հետզհետէ ընդհանուր ապէ. տի մը բնութիւնը ստացող լքու. միջ գոնէ աստիճան մը առաջըր առնելու միջոց մը խորհած է: Նա իր հոկտեմբեր 6 թուակիր յայտարարութիւնովը պանդուխտ Մշեցիներուն յորդոր կը կարգայ յիշել իրենց անտէրունջ, մերկ ու նոթի կիներ և զաւակները, կա՛մ վերադառնալ, կա՛մ կանոնաւոր նա. լակ ու դրամ զրկել իրենց տու. ները: Այս ամենաբար և բնա. կան պարտականութեան գոհացու. մին համար պանդուխտ Մշեցիներ. լուն 1-2 ամիս պայմանաժամ կու. տայ, և հակառակ պարագային բոլոր պատասխանատուութիւնը այդ հայրենամուտաց այրերուն վը. րայ ձգելով, կ'սպառնայ լքուած անտէրունջ կիներու խնդրանքին գոհացում տալ, անոնց անհոգեւոր. լուծութեան և երկրորդ անհոգեւոր. քեան հրաման տալով: Ահա այս է Տ. Բարգէն վարդապետի յայ. տարարութեան իմաստը:

Տ. Բարգէն վարդապետի այս սպառնալիքը 1-2 տարիէ ի վեր հայրենիքէն բաժնուողներուն հա. մար չէ, և ոչ ալ իրենց ընտանի. քի հետ շարունակ թղթակցող ու քիչ շատ դրամ զրկողներուն հա. մար, այլ 7-15 տարիէ ի վեր ի. րենց տնէն բաժնուած ու տարի. ներէ ի վեր նամակակցութենէ զադրած և միայն իրենց քեյֆիկ համար ապրող հայրենամուտաց պանդուխտ հայ եղբայրներուն համար է:

Մշոյ Տեղապահին այդ սպառ. նալիքը շատ արդար և շատ օրի. նաւոր կը գտնենք մենք: Մենք՝ որ բաւական մօտէն այդ պան.

դուխտներու արտասահմանի կեն. ցաղին տեղեկակ ու երկնաւորեա և. զած ենք. մենք՝ որ անոնցմէ շա. տերը ամենօրեայ գինովութեան, ապօրինի կենակցութեան և մին. չիւ իսկ երկրորդ անգամ ամուս. նութիւն կնքելու յանգեցութեան մէջ տեսած ենք, չէինք կրնար Տ. Բարգէն վարդապետէն տարբեր խորհիլ: Թէև. Պոլսոյ կրօն. Ժո. զովը այդ իրաւասութիւն յիշեալ վարդապետին չ'ուզի որ. բայց անգին մեր եկեղեցւոյ բարձրագոյն իշխանութիւնը կայ, վեհ. կա. թողիկոսը, որ քանի քանիներու ամուսնութիւնը լուծեց և թողաւ. րեց ուրիշի հետ ամուսնանալ. հետեւաբար յիշեալ յայտարարու. թեան մէջ նշանակուած 1-2 ամ. սուայ պայմանաժամը լրանալուն, Մշոյ Տեղապահը խնդրարկու կա. նանց պարագաները քննելով, կա. րող է անուններու երկար ցանկ մը և տեղեկագիրներու ծրար մը մը ներկայացնել Ամենայն Հայոց կաթողիկոսին և Անորմէ արտօ. նութիւն ստանալ լքուած կիները վերստին ուրիշի հետ պսակելու. այն ատեն կրօն. Ժողովոյ խոտա. պահանջ հայրերը ուղածուն չափ թող քրթնեն:

Սակայն նկատելի է թէ այդ պարագային մեր պանդուխտ հայ. րենամուտաց եղբայրները ի՞նչ պի. տի խորհին: Եթէ անոնց մէկ մա. սին քարասրտութիւնը այն աս. տիճան առաջ գացած է որ «աղէկ եղաւ զլիսացաւէ մը ազատեցայ ես ալ իմ խելքին եկածին հետ կ'ամուսնանամ» ըսեն շատ կը սը. խալին, որովհետեւ Հայաստան. եայց Եկեղեցւոյ օրէնքը բնա. չի ներեր իր կիներ ու զաւակը ան. պաշտպան ձգող այրին երկրորդ ա. մուսնութեան, որովհետեւ ամուս. նալուծութեան առիթ և պատճառ այրն է միայն անմեղ կողմն է որ եկեղեցւոյ պաշտպանութիւնը կը վայելէ, իսկ մեղաւորը՝ որ իր ընտանիք անտէրունջ ձգած է, իսպառ զրկուած պէտք է մնայ նոր ամուսնութիւն կնքելու իրա. ւունքէն, ցորչափ կապրի իր լը. քած կիներ:

Բայց այդ ուխտագրուծ այրն.

րէն ոմանք արտասահմանի մէջ պիտի ըսեն թէ մենք ալ օտարու. հիւ կը դիմենք կամ ապօրէնի կը կենակցինք: Սակայն անոնք այդ որոշում տալէ առաջ եթէ լուրջ և խոհուն կերպով խորհին ու այդ կերպ կեանք վարող երբեմն ազ. գայիներու անցեալը ու ներկան քննեն, դժոխքէ խորշելու չափ պիտի խորշին այդ կեանքէն, ուր ոչ հարազատութիւն կրնայ ըլլալ, ոչ հաւատարմութիւն, ոչ համակ. րանք, ոչ ինչքի վստահութիւն, ոչ տոհմային առաքինութիւն, ոչ ազգ. ընկերակալութիւն և ոչ մի բարոյական կապ, այլ զբաւսա. յին կրքի գոհացում մը, որուն զղջումը շատ մօտ, իսկ վախճանը անհանդուրժելի կըլլայ ստէպ:

Ուստի թող խորհին մեր Մշե. ցի եղբայրները որք արտասահ. մանի մէջ կապրին և երկար տա. րինքէ ի վեր մոռցած են իրենց ընտանիքը: Թո՛ղ աճապարեն ա. ռաջին առթիւ կամ հայրենիք վե. րադառնալու և կամ գոնէ նամակ. ներու հետ փոքրիկ գումարներ զրկելու իրենց ընտանեաց:

Թ. Գ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄՇՈՅ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻՆ

ԿՈՇՈՒՄ ՀԱՅ ՊԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ

Մշոյ Դաշտին բոլոր գրեւորէն ա՛յն կիները, որոնք իրենց այրերուն պան. դիտելովը այրիացեր են տարինքէ ի վեր, թէ՛ անձամբ և թէ՛ խնդրագրով Առաջնորդարան կը գրին:

Աստեղ կը գանգատին իրաւամբ թէ իրենց այրերը 7, 10, 13, 15 եւ այլն տարինքէ ի վեր պանդուխտ լինա. ւոր տեղեր մոռցած են զիրենք: Նամակ չեն գրեր, դրամ չեն զրկեր, Ա. Պսակի ժամանակ իրենց լքած ուխտը չեն յի. շեր, մանկամարդ կիները թողած ան. պաշտպան՝ իրենց լեյլը կը նային:

Առաջնորդարան եկած այս տեսակ խնդիրներ ուշի ուշով քննեցինք, որ. պէտքի չափազանցութիւնները որոշեցք բուն իրողութիւններէն: Եւ դժբաղա. բար տեսանք որ գրեւորու քահանանե. րը, Ռէսիւրը, պատուաւոր մարդիկ կը հաստատեն այսպիսի դժբաղդ եւ տեսակ մը այրիացած կիներու դառն վիճակը: Մենք ակնանտես եւ ականջալուր՝ դժբաղդ մանկամարդ կիներու աղեր. սանքին, զոր առաւ օտուրնէ մինչեւ ի.

Խնդրարարան ուղղեալ գրութիւն քննեց իրենց փոքրիկ ձեռքով միա. սին, տեսնելով անոնց փորձաւոր կեանքը, անոնց մերկութիւնն ու ա. նօթութիւնը, անոնց կարօտութիւնն ու անպաշտպան վիճակը պաշտօնապէս կոչում կընենք Մուշէն, Դաշտէն պան. դիտած բոլոր այրերուն եւ իրենց կը յիշեցնենք մեր Ս. Կրօնի եւ տոհմային աւանդութիւններու պահանջները:

Պանդուխտ Մշեցիներ. յիշեցէք որ անմեղ ազգայնական մեղքը մեզմէ քի. րով, ուխտով եւ հիմա երեսի վրայ կը թողուք զանոնք: Յիշեցէք, որ զա. ւակներ ունիք, որոնք ձեզ մոռցած են, որովհետեւ ձեր հայրական խնամ. քըն ու գուրգուրանքը չին վայելած եւ շատերն ալ ձեր երեսը չեն տեսած: Յիշեցէք որ ձեր կիներ, ընտանեկան սմին տեսակ վիշտերու կը գիւղաղեն, որպէսզի ձեզ ուխտած հաւատարմու. թիւնին պահեն: Յիշեցէք, որ ամեն օրամանակ ձեր ցանկալի գալստեան կը սպասեն անոնք:

Ու խոր, ամուսնական հաւատարմու. թիւնը, կեանքի պայմանները չափ մը ունին, ա՛յս ալ յիշեցէք: Ձեր կիները ճարտաստ կը գրին մեզ, ներքէ է կը ըսեն, որ այնչափ սպասեցինք: Կամ մեր ամուսինները, կա՛մ մեղի ուրիշ ամուսիններ, այս է իրենց դառն աղեր սանքը: Կուգէ՞ք որ ձեր կիները այս վիշտերուն մէջ տառապին: Կուգէ՞ք որ ձեր կիները ձեզի անէծք կարգան, փո. խանակ ձեզ օրհնելու: Կուգէ՞ք որ, վերջապէս ձեր կիները ալ բոլորովին իրենց յոյսերը կտրած ձեզնէ՛ իրենց գլխուն ճարը նային:

Մենք ի պաշտօնէ կոչում կընենք ձեզ այս եղանակով, որ անգամ մը ձեր միտ. քը բերէք ձեր տունն ու տեղը, ձեր կիներն ու զաւակները: Ձմեռը անա. եկաւ, հաց, հալաւ պէտք է: Իրենց պատուոյն պաշտպանութիւնը ամենէն մեծ պէտքն է որ ամառ ձմեռ չունի:

Կր խնդրենք որ այս յայտարարու. թիւնը ընդունիք իբր ձեր տուններէն գրուած արտաստալից եւ կարօտակից նամակներ: Այս տողերուն մէջ տեսնէք ձեր կիներուն եւ զաւակներուն ար. ցունքը, մերկութիւնը, անօթութիւնը անպաշտպան վիճակը, եւ ձեր սրտերը թո՛ղ մորմոքին, թո՛ղ գթով լեցունին: Ձեր տեղը մենք ենք որ կը մորմոքինք մինչեւ իրիկուն:

Արդ, մինչեւ 1-2 ամիս պիտի սպա. սենք որ ձեր ամուսնական հաւատար. մութիւնը ցուցնէք կա՛մ վերադառնա. րով ձեր տեղերը, կա՛մ կանոնաւորա. պէս նամակ ու դրամ զրկելով ձեր տուններուն, Պատրիարքարանի եւ Ա. ռաջնորդարանի միջոցով:

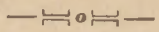
Հակառակ պարագային բոլոր պա. տասխանատուութիւնը ձեր վրայ պիտի ծանրանայ: Ձեր կիներն ու զաւակներ իրենց պարտքը կատարած պիտի ըլ. ան:

Մնամ աղօթարար

Ընդհ. Վանահ-Առաջն. Տեղ. Տարօնոյ ԲԱՐԳԵՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

Մուշ, 6 Հոկ. 99

Տ. ԽՈՐԷՆ ԱՐՔԵՊԻՍ. ԱՇԸԳԵԱՆ

Ինչպէս մեր նախորդ թիւով հաղորդած էինք կ. Պոլսոյ նախկին Պատրիարք Տ. Խորէն Արքեպիսկ. Աշըգեան անցեալ Գլ. օր վախճանած է ստամոքսի քաղցկեղի հիւանդութենէ :

Տ. Խորէն Աշըգեան, ցաւ է ըսել թէ իր Պատրիարք տիտուր իշատակ մը ձգեց. բայց ինք անձնապէս բարի, առաքինի, տիպար եկեղեցական մըն էր. իր պատրիարքութեան ատեն դժբախտապէս Նուրեան Յովհաննէսի և Մազսուտ Սիմոնի նման վատագի խորհրդատուներու անստիպ, փոխանակ ազգին օգտակար ըլլալու վստահար իսկ եղաւ :

Նա Պատրիարք ըլլալէ առաջ երբ Արմաշու վանահայր էր, ամեն ջանք ի գործ դրած էր Արմաշը կրօնական-գրական վառարան մը ընելու, ինչ որ յաջողեցաւ իր պատրիարքութեան ատեն :

Տ. Խորէն Աշըգեան մեր գրագէտ կրօնականաց առաջնակարգ դասուն կը պատկանէր : Իր նախաձեռնութեամբ Արմաշի վանքին մէջ Ղեւոնդեանց գիշերօթիկ վարժարանը հիմնեց և «Յոյս» ամսաթիւթն հրատարակեց : Վարժարանը երկար կեանք չունեցաւ նիւթական դժուարութեանց պատճառաւ : Իսկ «Յոյս» հանդէսը բաւական չարունակուեցաւ, որ նուիրուած էր գլխաւորապէս Հայ եկեղեցւոյ պաշտպանութեան Բողոքականաց յարձակումներուն գէժ, Հայ եկեղեցւոյ պատմութեան, և նախնեաց կրօնական մատենադրութեան բացատրութեանց :

Հանգուցեալը ծածկանուններու տակ Պոլսոյ օրաթիւթերուն և հանդէսներուն մէջ պարբերական ու շահեկան յօդուածներ կը գրէր սկիզբէն մինչև այս վերջին տարին. ուստի ինք պատրիարքութեան աթոռը ձգելէ վերջ ալ զբոսական կեանք մը ունեցած է, Նա քանի քանի թարգմանութիւններ և հեղինակութիւններ հրատարակութեան տուած է, ինչպէս «Ս. Գրոց մեկնաբանութիւն», «Տրամաբանութիւն» և ուրիշ երկեր :

Տ. Խորէն Արք. Աշըգեան իբրեւ կղերական, անբասիր բարոյական կեանք մը ունեցած է, վայել բարձրաստիճան եկեղեցականի մը : Ուստի պատրիարքութեան պաշտօնին մէջ իր բռնած սխալ ընթացքը մէկ կողմ առնելով, Աշըգեան անձնապէս, մտաւորապէս և բարոյապէս ընդհանուր հայ ազգին յարգանքը ու համակրանքը վայելելու արժանի եկեղեցական մըն էր :

Հանգուցելոյն Օծման արարողութիւնը կատարուած է Բերաի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյն մէջ հինգշաբթի առաւօտ, ի ներկայութեան 9-10 եպիսկոպոսներու, բազմաթիւ վարդապետներու

և քահանայից դասին : Օծումը և պատարագը Օրմանեան անձամբ կատարեց և քարոզով մը զրուստեց հանգուցելոյն կեանքը : Իսկ յուզարկուորութեան և թաղման արարողութեան մասին հետեւեալը կը բաղնէ «Բիւլլետեն»-է :

Օծման արարողութեան և պատարագին վերջ հանգուցեալ Սրբազանին դագաղը դուրս հանուեցաւ հանդիսաւոր թափաղով : Ս. Պատրիարքն իր անձ ըլլալով, թափաղին չմասնակցեցաւ : Եկեղեցւոյ բակին մէջ, Ս. Աւետարան կարդաց Տ. Մեսրոպ Արքեպ. Ե. Յետոյ թափաղ սկսաւ յառաջանալ գէպի Ս. Յարութիւն եկեղեցին, մինչդպիք «Այսօր ժողովեալ» Զարականք կերպէին : Թափաղին առջևէն կրօնական կայս. կառավարութեան կողմէ յատկապէս զրկուած զօրաց ցողատ մը ստեղծական և թաղապետական պաշտօնականներ, Պատրիարքարանի բարապետներ և յետոյ դպիրք, քահանայք, վարդապետք և եպիսկոպոսք : Եպիսկոպոսաց մէջանգէն կրտսրուէր զագաղը, զոր կր կրէին չորս քահանայք, կրտսրական : Դագաղին առջև Պատրիարքարանի յարապան մը բարձր կր կրէր հանգուցեալ Սրբազանին պատուանշանները, անգուսէ բարձի վրայ : Եկեղեցւոյն փողոցին անկիւնը Բ. Աւետարանը կարդաց Տ. Բարթոլոմէոս Արքեպ. : Դպիրներն երգեցին «Ճանապարհ եւ ճշմարտութիւն» երգը, և երբ թափաղ հասաւ, Բուժէի իսանին առջև, Ս. Աւետարանը կարդաց Տ. Գրիգորիս Ա. քապ. : Այս աւետարանէն ետք դպիրք սկսան ողբաձայն երգել «Իշխանք ժողովեցան» սաղմոսը, մինչև Թուանց Աւթրիաս եկեղեցւոյ առջև, ուր Գ. եւ վերջին Աւետարանը կարդաց Տ. Հմայեակ Եպիսկ. Ե. Յետոյ եկեղեցւոյ զանգակները կը հնչէին ի նշան սգոյ : Հոռոմեական Հայոց Յովհան Ոսկեբերանի զանգակներն ոչ : Դագաղը վար գլուեցաւ Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյ մէջ իբր քառորդ ժամ, և եկեղեցական Հարք. Նաեւ Յոյն եւ Պոլ կար եկեղեցւոյ ներկայ ցուցիչք էտեան վարժարանի տեսչարանն առաջնորդուելով հիւրասիրուեցան : Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյ մէջ եւս Հոգեհոգեւորական աղօթքներ կարդացո ելէ վերջ Հանգուցեալ նախկին Պատրիարքին դագաղը դրուեցաւ մեռելակիւր փառաւոր կառքի մը մէջ, որուն հետեւեցան բազմաթիւ կառքերով Պատր. փոխանորդ Սրբազանը, Պատրիարքարանի Ա. եւ Բ. գործակաւարները, Կրօնական ժողովոյ Ա. Ատենապետ Սրբազանը, Տ. Հմայեակ Եպիսկ. եւ Երուսաղէմի Պատր. փոխանորդ Տ. Գէորգ Եպիսկ. և ուրիշներ :

Երբ մեռելակիւր կառքը Բանկալթիի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մօտեցաւ, զանգակներն սկսան հնչել : Քահանաներն զգեստաւորեալ ընդ առաջ ելան և աւետարան կարդացին : Վերջապէս թափաղը Եիշիի գործարանատունն հասաւ : Թաղման կարգը կատարեց Տ. Հմայեակ Եպիսկ. : շրջապատեալ բազմաթիւ քահանաներէ : Միւս Սրբազան Հարք սպակիր էին : Ապա Տ. Խորէն Ա. Աշըգեան թաղուեցաւ եպիսկոպոսներու յատուկ թաղին մէջ, Նար. Պէյ և Սըր. ուսնաւանց Սրբազաններուն քովիկը : Սրբանձանեւնց երկու Սորէն սրբազաններուն մէջտեղ մնաց :

Կրօնական ժողովոյ Ատենապետ Սրբազանը, որ հանգուցելոյն Պատրիարքութեան ժամանակ ալ տառնապետած էր Կրօնական ժողովոյ, հնչեց Տ. Խորէն սրբազանի գերեզմանն և վերջին «հոգեւոց» արտասանեց :

Այս առթիւ հոգեհոգեւորական աղօթքներ կարդացուեցան Նաեւ Նար. Պէյ և Սրբանձանեւնց սրբազաններու գերեզմաններուն վրայ :

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Բարիկ 6 նոյեմբ. 99

Երրորդական կարգիք եւ Պօքրնէրը Ռուսաստանի մէջ մեծ շարժում մը տեղի կունենայ ինպատո Պօքրնէրուն : Սէն-Քէզրապուրկի և Մոսկուայի համալսարաններուն մէջ, ստորագրութեանց ընդարձակ ցանկեր կը պատրաստուին համակրութեան : Գերմանիոյ մէջ բազմաթիւ միթիոններ կը սարքուին պատերազմին և անգլիական հաւակնութեանց դէմ բողոքելու համար : Իտալիոյ մէջ կա, մալթերներու գունձ մը կը պատրաստուին : Պէլճիգան դեռ կը վարանին : Մէկ խօսքով եթէ կարելի լինէր գործնական ճամբով մը թըրանսպորտ երթալ, հապարաւոր կամաւորներ արգէն մեկնած պիտի լինէին, և Անգլիոյ գործ պիտի ունենար ոչ միայն Պօքրնէրու հետ այլ և բոլոր անոնց հետ ուրոնք սիրտ մը ունին և պատրաստ են ազնիւ դատի մը համար արիւններն թափելու :

Ազատական օգնութիւն

Հա հէյն մեղ կը գրեն թէ Պօքրնէրուն Նաթալի մէջ տարած յաղթութիւններն Հոլանտայի մէջ մեծ ոգեւորութիւն առաջ կը բերեն : Հոլանտացիք միայն իրենց ափրիկեան եղբարց վրայ կը խորհին և միայն անոնց վրայ կը մըտածեն : Մարտնչական հով մը անցած կերեւայ, անչափ խաղաղ Հոլանտացի կիները կաղօթեն և մարդիկ կը վիճաբանին լրացող մարել թողելու չափ : Հոլանտացիներն փոքրիկ պատերազմեալու վարժութիւններ կընեն և կ'ըսուի թէ կուզեն այդ մանկական խաղերուն մէջ Անգլիան ներկացունել :

Փոխիժեան կողմերն

Ժամանակէ մը ի վեր այլևս փոխիժեան կողմերուն վրայ չեն խօսիր : Այդ ըսել չէ թէ խնդրը կարգադրուած է, ոչ երբէք : Սպանիացիք գլուխ ծռեցին իրենց հետ եղած գաշնագրութեան առջև : Այժմ կը պահանջեն որ իրենց զօրքերէն գերի բռնուածներն ետ դարձունեն ինչպէս խոստացուած է դաշնագրութեան մէջ : Ամերիկացիք կուզեն վերջացնել խնդիրն, բայց չգիտեն թէ ինչպէս ընեն : Գիտաւորութիւններն մեծ են և զօրաց ոգեւորութիւնն շատ պակսեր է : Ասոնք պատճառներ են, բայց ամենալաւ պատճառն այն է որ Անգլիացիք բոլոր հեռագրական թելերու տէրն լինելով, այժմ ուրիշ տեղ դրած են, և մեծ շահ ունենալով Ամերիկացւոց ուշադրութիւնն փոխադարձութեան վրայէն ուրիշ կողմ դարձնելու, այլևս չեն ուզեր այդ խնդրոյ վրայ տեղեկութիւններ տալ : Պէտք է որ Ամերիկացւոց ձեռքն ազատ լինի Անգլիացւոց

օգնութեան գալու, եթէ Հարաւ Ափրիկեան պատերազմին առթիւ մէկ կամ առաւել եւրոպական պատուիրեն անկէ բացատրութիւն պահանջէ : Ասիկա տարօրինակ կերեւայ, բայց ինչպէս կուզէ որ Անգլիան մոռնայ ուրիշներն իրեն համար պատերազմել տալու հաճելի սովորութիւնն :

Ֆրանս, Լեւոնտալիս և վաճառականութիւն

Պալքանեան թերակողմէն եկած լուրերուն նայելով, մեծ անգղաւորութիւն է լուրը գործի ձեռնարկել Պոլկարիոյ ինչպէս նաեւ Սերպիոյ մէջ : Այս վերջին երկրի մէջ ֆրանսական դրութիւնն շատ ողբալի է : Նախկին Միլան թագաւոր և իր կողմնակալներն, ազգին վերջին լուծայններն գերմանական գրամատան մը մէջ կը դնեն : Բայց իրենց իշխանութիւնն իստ չափաւորեալ է, ապահով կարելի է լինել թէ Սերպիոյն իտոյ բացարձակապէս պիտի բողբեն իրենց դրամն այդպէս դրածած լինելուն համար : Պոլկարիոյ մէջ, անտարակոյս դրութիւնն լուսագոյն է, սակայն գաւառային շուտած վիճակը գործնական զերայնեւր բնաւորութիւնը չունի :

Պօքր-Հոլանտական ցոյց ի Բարիկ

Շաբաթ երկուր ժամը 5 էն միջ չեւ 7ը երկու Պօքրնէր և երկու Հոլանտացիներ իրենց սեփական դրօշակներով բոլորովին օղջ պարուած, փորիքի Ռուսմեա, կան թաղին ամենայայտնի բոլկարի վրայ ցոյց մը ըրին : Բոլկարի բոլոր սրճարաններու առջև նստելով, Գոնէ 10-11 սրճարան փոխեցին, եղաւ ժամանակ որ 400-500 հոգի անոնց գլուխ խուռեցան, անօգուտ է աւելցնել թէ բոլոր ներկայ եղողներն համակիր էին ցուցարարներուն և երբեք ալ կը մասնակցէին անոնց :

Ա. Սեւի և Մ. Դալիք-Բեկ

Սոֆիա 22 հոկտ. 99

Գեր. Պաղձեան

Արտասահմանի մահաւանդ Պաղկարիոյ Հայոց յայտնի է, որ վնց ամսէ ի վեր այս կողմեր կը զբոսնուի Պոլսոյ Պատրիարքարանի կրօնական պատուիրակ Գեր. Պաղձեան :

Շնորհունակ վարդապետը մասնաւորապէս Պիլիպէի համար դրուած էր տեղւոյն ազգ. գործիչ կարգադրելու համար, որոնք շիտակը յամօթ և նախատինս Պիլիպէի ազգայնոց շատ անկերպարան վիճակի մէջ կը գտնուէին : Թաղական, հոգաբարձու, ժողովուրդ իրար անցած ազգ. գործի վրայ խորհելու իսկ ժամանակ չունէին, եկեղեցի և դպրոց երեսի վրայ ձգուած կան չկանէն տարբերութիւն չունէր :

Այսինքն հետևողները կ'իմացան, որ իրաց վիճակը գոնէ արտաքին շատ փոխուած է, ամեն օրինակով, թաղական և հոգաբարձու, որոնք մեծ հոգածութիւն կը ցուցնեն, կըստի, ազգ-գործերը հակառակ առաջնորդի նախանձելի վիճակի վերածուեցան, ըսել է, Գեր. Պաղծեան ըրած է ի ֆիլիպէ իւր կարելին այն ալ միայն ազգային շրջանին մէջ իւր պարտքը կատարելու համար ուրիշն պատիւ իրեն, և հրաժեշտի ողորդ տալով անցած է ի թաւթար-փաղարճի, ուրկէ տեղա, որ կը գտնուի երեքշաբաթէ ի վեր:

Այստեղ իրաւ է, որ գրեթէ ինկիլ չունի, զի ունինք մի բաժնայ, որով բաց ճակատ կրնայ պարծիլ Սօփիացիին բաղդատմամբ Պուլիարիոյ միւս հայ եկեղեցիին հետ: Թէորդ պարոնիս տակաւին գոց է, այն ալ աւելի յողորմեղ և փոփոխութիւն վարժուհիներու երեսն է, որ 2 1/2 ամսէ ի վեր կը խաղցնեն հոգաբարձութիւնը, կուգանք, կըսեն, ու չեն գար, և ամեն բոստի տարբեր պայմաններ կառավարկեն բոլորովին անբարձր և ծանր տեղույս համար: և այս մասին ալ նորէն անհամաձայնութիւն մը չկայ, որ միջնորդ կամ առաջնորդի պէտք ունենանք: Ունինք միայն տէր կարապետի խնդիր մը, որ ապօրէն ծնաւ և կը շարունակէ տակաւին ապօրէն առանց սակայն ժողովուրդը իրար ձգելու, զի Սօփիացիին չունի կռուի ոչինչ բանի համար և եթէ հարկ լինի, կրնայ աւելի գործնական միջոցներու գիմել առանց խնդիրը կ'ընտանելու: այսուհանդերձ խնդիրը կրօնականի մը խնդիր լինելուն չիտակը կը սպասուր որ Պատ. Գեր. Պատուիրակը լուծէր այդ խնդիր իր բարձրագոյն հեղինակութեամբ և այսպիսի չունայնչէր:

Թերեւս վաղ թէ անագան լուծէ, կամ աւելի ճիշդ ուրիշ կերպի լուծուի, միայն ցաւալին այս է թէ ինչու արդեօք մեր կրօնական բարձրագոյն իշխանութիւն այսպիսի թող կը շարժի հանդէպ իրեն ասորին ստորագրողին, ուրոնք բար գայթակղութեան են, ազգին բիծն են և ազգին նախատինքն:

Կը լուսանք որ տեղէս ալ պատուար կը մեկնի Գեր. Պաղծեան: Այս է մեր փափագը:

Ա.

Ֆիլիպի, 26 հոկտ. 99
Իրաւունքի 177րդ. թուին մէջ տեղւոյս դատարաններու մասին հաղորդած տեղեկութիւնս՝ Տնօրէն դատարանի Տ. Վ. Շահրիման Շարժումի վերջին թերթին մէջ հնարած է:
Ուրախ եմ որ այս պարագան առիթ տուաւ խնդիրը լուսարանելու ցուցնել թէ զրպարտիչը ո՞վ է:
Երբ դատարանները վառնալէն հոս եկան, ծանօթ լինելով իրեն շարժումականները (.) ժողովուրդին մէջ դժգո-

հուծիւն ինկաւ. որովհետեւ կը վախ-ցաւէր որ անոնք՝ իրենք իրենց յառաջ գիմական անունը տուող կարգ մը տիրահաշակ հերոսներու ծուղակը ինչա-լով անոնց գործիք կը դառնան և ազգային գործերն որ քիչ մը հանդարտած էին կրկին կը խառնակին: Եւ իրենց այս երկիւզը հաղորդելով հոգաբարձութեան գանգատեցան այս ընտրութեան դէմ: Սակայն հոգաբարձուներէն մէկ երկուքը ամեն կերպով ապահովցուցին զիրենք թէ ամեն բանի առջեւն առած են: Խոստում առած են դատարաններէն որ կուսակցական գործերու չը պիտի խառնուին և եթէ խառնուին նոյն վայրկեանին դարձած պիտի նկատուին իրենց պաշտօնէն: Թէ Տնօրէնի իբրեւ չէզոք ինք իր վրայ առած է ամեն պատասխանատուութիւն և կերպիսաւորէ իր միւս երկու ընկերներուն ալ կուսակցական գործերու չխառնուելուն:

Մենք հոգաբարձութեան ըսածներուն պարզ լրատուն եղած ենք միայն: Այս-ժամ Պ. Տնօրէնին կը թողուր ընտրութիւնն ընել թէ որո՞ւն հրամայէ. . . լզելը: Ի՞նչ ալ վայելուչ խօսք մանաւանդ Ազգ. երկսեռ վարժարանաց Տնօրէնի մը բերին մէջ:
Եւ միթէ՞ ժողովրդեան պահանջն արդարացի չէ որ կուգէ դպրոցը կուսակցական կոնկրետ հետի պահել. որոնց երեսն այնքան ասան քայնցին: Եւ ծիծաղելի չէ՞ եկէնիչէրի, Ձին ու ծառան իրար խառնել, երբ ամենուս յայտնի բան է որ լուսաւորեալ Ֆրանսայի մէջ իսկ կառավարութեան գաղափարներուն հակառակ գաղափար ունեցողներ հանրային պաշտօն չեն կարող ունենալ: քանի՞ դատարաններ իրենց անիշխանական կամ ընկերվարական կարծիքներուն համար պաշտօնէ արձակուած են: Այսու ամենայնիւ չենք կարծիք որ Պ. Տնօրէնը ինքնակոչ յառաջդիմականներուն ծուղակն իշխալու աստիճան տըղայաժողովուրդի. բայց եթէ իր ստորակարգեալները աւելի եւտանդուաբեր-դին, հոգաբարձութեան չըրածը, ժողովուրդն ինք չոչնաւոր ընել: Անօգուտ չէ այստեղ յիշել տեղացի էանաֆ դատարարին մէջ մեծ ազդեցութիւն վայելող ազգայինի մը խօսքերը հոգաբարձուի մը առջեւ: Եթէ չէ՞ դպրոցին սեմէն ներս կուսակցութիւն մտցուի նախորդ դատարաններուն դէմ եղած ցոյցը խաղաղօք մը պիտի լինի մեր բնիկներն քով:»

ԳԱԼՏԱՑԵԱՆԻՆ ՇՈՒՐՋՐ

Անցեալ շաբաթ օրուան Շարժում մին մէջ Պ. Վահագն պատասխանած էր Գալֆայիանի մասին զըրած յօդուածին, թէ եւ կըսէ թէ իր նպատակն ինձ պատասխանել չէ, թող անանկ ըլլայ, իմ մասին չիտակը չնորհակալ եմ որ այդ արշակատեսաց պարոնը՝ Գալֆայեանը պաշտպանելու իր լուսնոտութեանը մէջ՝ կարծեցեալ հայ արուեստագէտին իրաւունքն իրաւագող մը ըլլայն ապացուցեր է, խնդրին վրայէն արծուօրէն անցնելով սակայն:

Հիմակ, սա խաչագող բառին վրայ կանգ առնենք և վերլուծենք զայն:

Ժողովուրդը, որուն, ինչպէս ըսի, ամենէն խոնարհ դատակարգին կը պատկանիմ, խաչագող կանուանէ այն հայը որ, սուտ վկայաթղթեր գրպանած, աներես

և անամօթ յանդգնութեամբ մը զինուած, կը պտրտի աշխարհէ աշխարհ, իր անցեալ կեանքին վերայ պոռոտ և ուշագրաւ պատմութիւններ յերկրելով, հանրութեան գլխութեանը առարկայ դարձնելով ինքզինքը: ու այսպէս անպատիժ կերպով շահագործելով հանրային միամտութիւնն ու բարեացակամութիւնը:

Արդ՝ տեսնենք թէ Գալֆայեան ըսուած անձը կը համապատասխանէ՞ խաչագող ըսուած արարածին. ասոր համար հեռուներն երթալու պէտք չկայ. նոյն իսկ Պ. Վահագնի այն խօսքը թէ «Գալֆայեան կրնար մեղադրուիլ իր ներկայացուած ուշադրութեանը վրէժով, . . .» կը բաւէ ապացուցանելու համար որ իր արուեստագէտ պաշտպանելու խաչագողի մը ամեն երեւոյթները լիառատ կընծայէ: Հետամուտ եղայ և գտայ հայ գերասանին ներկայացման ծանուցումը. ընթերցողը պիտի հաւատայ՝ արդեօք երբ ըսեմ թէ Տըրապիզոնի Պ. Կարապետը այդ ծանուցումին վրայ եղած էր «Պառնեկ. Գալֆայեան, հոգաբարձու ողբերգու Պոլսոյ հայ բեմին»: Պառնեկ, երեւակայեցէք որ մեր Պ. Կարապետը ազնուականի չողջողուն տիտղոս մը հագեր է՝ ազնուականութեան այն աստիճանին թագը իր արթնտական գլխուն վրայ տեղաւորելով:

Հոգաբարձու ողբերգու:
Այս տողերը գրողը պոսեցի է, ուստի ինք և իրեն հետ բոլոր պոսեցիները հրապարակով պատրաստ են վկայելու թէ գոնէ սա վերջին տասը տարուան մէջ, Պոլսոյ հայ բեմին վրայ այս անունով դեռ սան մը չտեսնուի երբեք:

Աշխարհիս վրայ ուրիշ Պոլիս մը կայ, ուր հոգաբարձու ըլլայ մեր Պ. Կարապետը. չկայ կարծեմ:

Ըսել է որ «հոգաբարձու ողբերգու» չի քաշուիր կոր հրապարակով ընելու ամենէն այլանդակ ստախոսութիւններէն մէկը զոր կարելի ըլլայ երեւակայել:

Հիմակ, սիրելի Պ. Վահագն, ենթադրելով որ դուք ու ե տիտղոս (պառնութիւն) տուած չէք պ. Գալֆայեանին, և անիկա ամենէն խաբեքայ յափշտակութիւնը ըրած է ասով. ու ապահով ըլլալով որ ձեր առթիւ թըրքերի մէջ միայն դերասան չիտուած է, կըրնա՞ք ըսել մեզ թէ Գալֆայեան իր ծանուցման վրայ ինչու այս կրկնակ խաբեքայութիւնը ըրաւ:

Բայց ձեր ըսելուն պէտք չկայ. ապուշ չեղող մը կրնայ հասկնալ թէ Գալֆայեանին նպատակն է անուանելի խաբեքայութեամբ մը շահագործել Բարիզին, ինքզինքը անոր ներկայացնելով իբրեւ մեծանուն ազնուական ողբերգու մը: Ա՛լ ո՞վ կարող է չխոստովանիլ որ հայ արուեստագէտը կուտարեւապէս կը պատշաճի խաչագողի բանաձեւին: Դուք ալ, հէ՛, քաջ Վահագն,

հագն, դուք ալ կը խոստովանիք, քանի որ արդէն սկսած էք խոստովանիլ: Ի՞նչ ըրաւ Չօպանեան. վեր առաւ այն վարագոյրը որուն ետին անհաճոյ միմտութիւններով հանրութեան մը ըթին կը խնդար գաւառէն ֆրանսական ոստանը խըրած բախտախնդիր մը: Հապա ի՞նչ կուգէիք որ ընէր, պառնութեան վրայ ան ալ կոմսութիւն աւելցնէր, և «հոգաբարձու» ըսալու հոգաբարձու վերածէր:

Նախորդ յօդուածովս որոշ հարցումներ ուղղած էի Պ. Վահագնի, Պ. Չօպանեանի հասցէին ուղղած իր պառաւական բանաստեղծներուն համար: Ասոնց և ոչ մէկուն պատասխանած է, հարկաւ այն զօրաւոր պատճառով որ արդէն իր ըսածները չօշափելի կերպով ապացուցանելու անկարող էր ինք:

Եթէ ճշմարիտ խաչագողութիւնը այնքան գծծօրէն պաշտպանելը տեսակ մը մեղակցութիւն է, այսօր իր գրական տաղանգովը, անձնական արժանիքներովը և ծառայութիւններովը ազգին պատիւ բերող անձնաւորութեան մը, հրապարակագրի մը անուն չուրջ անըմբռնելի նախանձութեամբ ու մէջիմէջ հաշիւներով ցնխեցոյտեցնելը վատագոյնն է, սիրելի Պ. Վահագն:

Յ. Խաչիկեան

ԼՐԱՔԱՂ

Պոլսոյ Պատրիարքարանի Սառն Ժողովը իր վերջին նիստին իբր արդիւնքը հետեւեալը հաղորդած է ազգային լրագիրներու:

«Ամեն. ս. Պատրիարքը մանրամասն տեղեկութիւններ տուաւ ժողովոյ այն բանակցութեանց վրայ որ տեղի ունեցած էին Պատրիարքարանի վերաբերեալ ինչ ինչ ինդիոց կարգադրութեան համար, եւ հաղորդեց անոնց ներկայումս Ն. Կայս. վեհափառութեան տուած բարձր իրաւունքները: Ժողովը հաստատելով եղած գործողութեանց եւ տնօրինութեանց, կարեւոր հրահանգները տուաւ որոց որ անկէ պատկանեալ պաշտօնատանց գիմելու եւ հոգ տանելու համար անոնց գործադրութեան:

«Նպաստից Յանձնաժողովը, զխաւարարար զբաղեցաւ Վանայ այցելու հովիւ Տ. Ներսէս Եպսկ. ի մէկ գրութեամբ, որով հոն ձգեցին անբաւականութիւնն յայտնելով, առ նուազն 1,000 ոսկիի անհրաժեշտ պէտք կը ցուցնէ, որպէսզի կարելի ըլլայ յառաջիկայ ձմեռուան մէջ արմատիք ամբարիլ ի նախատեսութիւն ցորենի նուազութեան: Յանձնաժողովը որոշեց 250 եւս զրկել Վան. որով հոն զրկուած զբամին քանակութիւնը կը հասնի 500 ոսկիի:»

—Սառն Ժողովը նոյն օրը թէ եւ կիլիկիոյ կաթողիկոսական խնդրով պիտի զբաղէր, բայց Պալատէն խոստացուած պաշտօնագիրը հասած չըլլալով ոչինչ չէ կըրցած ընել:

—Սանատարեան վարժարանի Պոլսոյ խնամակալութիւնը նոր կարեւորութիւն մը ստացած է. որովհետեւ Հաստատութեան զբաղեցուցիչ մատակարարութիւնն այժմ ամբողջովին այս մարմնոյն թողուած է կտակակատարին կողմէ:

—Մինչև ցարդ տասնէ աւելի քա-
հանայացուներ մերժուել են Վանայ
Առաջն. տեղապահ Ներսէս սրբազանի
կողմէ, որ հասկցեր է թէ այս տղէտ
եւ անարժան մարդիկ քահանայութեան
վարկն ա'լ աւելի պիտի կոտորեն Վա-
նայ եւ շրջակայ գիւղերուն ժողովուր-
դին մէջ:

—Վանայ Հայ-Հռոմէականաց հոգե-
ւոր հովիւ Ճնառեան վարդ. նոր դա-
ւանափոխութեան արծարծման անյա-
ջողութիւնը տեսնելով վիճակէն հեռա-
ցեր է:

—Թուրքիոյ Ներքին Գործոց Նախա-
րարութիւնը հազար զրջ. ամսաթուղկ
յատկացուցեր է Իւթիւնեան կրպ. է-
ֆէնտիի իբր վաղեմի լրագրագետի:

Ա. Զ. Դ.

Պատիւ ունիմ ծանուցանելու տեղ
ւոյս մէջ բնակութիւն հաստատող
մեր յարգոյ գաղթական ազգայ-
նոց, որ իրենք եւս այսուհետեւ
տեղւոյս ազգայնոց նման իրաւունք
ունին քուէարկութեան մասնակցե-
լու, ուստի կը հրաւիրեմ ամեն
գաղթական ազգայիններ, որ
բարեհաճին գալ իրենց անունները
արձանագրել տալու տեղւոյս ազ-
գայնոց ընտրողական ցանկին մէջ:
Մարտիրոս ֆիյ. Մարտիրոսեան
Վառնա, 2 նոյմ. 99

ԱՆՎԱԼԸ ՄԻԼԼԻՅԵՄԻՉ

Իբր հափթառան պէրու Օր-
մանեան Պատրիարք, կէօեա պիր
Ֆիթուհաթ իճրա իթմիշ կիպի,
Սուլթանտան իսթիհսալ իթմիշ
օլտըզը իրատէլէր իլէ մադրուր.
լանմագտա վէ Սլմանպօլ քիլիսէ-
լէրինտէ մէթմնէթլի քարոզլար
սէօլլէմէքտէ իսէտէ, մէզքիւր ի-
րատէլէրին հիշ պիր սէմէրէսի
միւշահիտէ օլընմայօր, եալընըզ
վիւայէթլէրտէ պիր գաշ պիկիւ.
նահ մահպուլարըն թալիլիյէսի
իշիտիլտի, օնլարըն տա ուֆագ
պիր սէպէպտէն տօլայը եէնիւտէն
հապա օլընմայաճազլարը քիմսէ
թաաֆուտ իտէմէզ: Տիկէր թա-
րաֆտան իսէ, կիլիկիա կաթողի-
կոս մէսէլէսի էլան հալի իւզրէ
գալմըշ տիր. հօլըլըզ իտէպիւ-
մէք իշիւն էրմէնիլէրէ գարշըզապ
թիլիյէն իսթիմալ օլընման ֆէվզէլ-
ատէ թէտպիլլէր թէքրար տէվամ
իթմէքտէ տիր, Պուկարիտտան
վէ պաշգա թարաֆլարտան Սլման
պօլա կիթմէք իսթիյէն ֆագիր
միլլէթտալարըմըզըն հիշ պիրինէ
միւստտէ օլընմայօր. քէզա միւ-
քէմմէլ բասարօրթլարը օլան/գա-
տընլարըն տալի վաթմնէլարընա
ավտէթ իթմէլէրի մէմնու տըր:
կէշէն կիւն Սլմանպօլը պիր գա-
տըն բասարօրթլը էլինտէ վարնա.
տաքի թիւճար վէքիլիէնէ կիտուպ,
բասարօրթլըն վիլէ (գայտ) իթ-
տիրմէք իսթմէմէսինտէ, պէյ էֆ-
նէ տէր իսէ էյի տիր. «Գուզուլ
կիթմէկէ միւստտէ իտէմէլիզ, մա-
տէմքի բէք ֆագիր իմիշսին կէլ
պէնիմ խանէմտէ հարէմ տաիրէ.
սինտէ եաշա»: Մէրգուլմէ գատըն

կէնճ վէ կիւզէլ օլտըզը հալտէ պէյ
էֆէնտիին մէրհամէթլինէ (°.)
նայիլ օլմուշ, ֆագաթ անըն թէք-
լիֆինի գապուլ իթմէմէք ալիճէ-
նապլըզընտա պուլընմըշ տըր. լա-
քին էօթէտէ սէֆիլ վէ իշսիզ գալ-
մըշ օլան եիւզէրճէ էրքէլէրէ
տալի մէրհամէթլի պէյ էֆէնտի
այնը թէքլիֆի իտէճէք օլուր ի-
սէ, մէճպուրի գապուլ իտէճէքլէ-
րինէ հիշ շիւրհէսի օլմասըն. էօյ-
լէ եա, մէրհամէթլի զաթլար խայ-
խահլըզ հէր սընքֆ ֆուգարայա
պիլա թէֆրիզ պիտիրիզ պուլու-
րուլար. պինապէրին՝ միւսին վէ
պիքէս պաղը իսթիլարըմըզ
պէյ էֆէնտիին խանէսինէ միւրա-
ճաթ իթմէլէրինտէ գօվուլմամու-
լը տըրլար. տէվէթի Օսմանիյէ
սայէսինտէ պու կիպի մէրհամէթլի
գօնաօլուլար վէ թիւճար վէքիլլէրի
պուլընտըգտան սօնրա ֆուգարա-
լարըն ալիաղը եէրտէ գալմազ (°.)

ՄԻԻԹԵՆԵՎՎԻՅԵ

Իբր այ մուգատտէմ Ղազուին-
տէ (Սէճմիսթան) էրմէնի թիւճար-
լարընա գարշը միլթաաապ Սէճմ
լէրին հուճուլընտան տօլայը միւ-
թէզարըր օլանլարըն գարարընը
շէհրին ուճուլ իսլամ էհալիսինէ
թալմին իթտիրմէք իշիւն Շահն
պիր իրատէսի սուտուր իթմիշ օլ-
մաղէ, թիւճարլարտան եէտի զա-
թա 63,186 զրան թաղմինաթ էօ-
տէնմիշ օլտըզը մուկպիրիմիլին
պիր մուֆասապ մէքթուպընտան
անլաշըլմըշ օլուպ, մէզքիւր մէք-
թուպ ճուճա էրթէսի կիւնքի նուս.
խէմիգտէ տէրճ օլընմազ տըր:

—Պիր ինկիլիզ վաքանքիլլէր
կարտօն իսմինտէ պիր ինկիլիզ
Ֆրանսա, Պէլճիզա, Չուիցիլիա,
Հալանտա վէ Ալման կազէթալարը-
նա իլանլար վէրուպ, ինկիլիէ-
րայա ասքէր եաղըլմագ իշիւն
քէնտիսինէ միւրաճաթ իտէն էշ
խուսա այտա 180 ֆրանկ մաշ
թախսիս օլընմաղընը վէ միւ-
րաճաթ իտէնլէրին մէքթուպ ի-
լէ պէշէր ֆրանկ եօլլամալարը
պէյան ու իսթար իթմիշ,
Մէզքիւր իլանըն նէշրինտէն 48
սաթթ սօնրա Պուլքաէլտէն, Համ-
պուրկտան, Շընէպտէն վէ Սօն.
մաքթտան բէք չօք մէքթուպլէր
եաղմայա պաշլամըշ: Ս. կորտոն
վաթման պիր խըտմէթ իտէյօր
կիպի գօնշուլարընտան ալգըշլա-
մագտա իքէն, կիւնիւն պիրինտէ
պիլլէրճէ մէքթուպլէր իլէ կէլէն
պէշէր ֆրանգր տէրճէպլէ ֆիրաթ
խուսպ նապէտիտ օլուր:

—Կիրիտտէն թիւրքիայա հիճ-
րէթ իթմիշ օլան պիր գաշ եիւզ
իսլամ ֆամիլիալար, եէնիտէն կի-
րիտէ ավտէթ իթմէք վէ քէնտի
մահլէլլէրինտէ իգամէթ էյլէմէք
արզուլը իլէ Բրէնս Եօրկիյէ ար-
զուհալ վէրմիշլէր: Բրէնս օնլարըն
րէճասընը գապուլ իթմիշ տիր:

—1897տէ թօգատտա պիլա
սէպէպ 120 էրմէնի գաթլ իտէն
վէ մահքէմէի ֆէվզէլաւտէն

մահքիւլ օլան 32 իսլամ ճանիլէ-
րին իտամ ճէզասը մուկպէտէն
մահպուսիյէթէ թահվիլ օլընմըշ
տըր: Պու տէֆա Օրմանեանըն
իսթիֆասընըն սէմէրէսի օլմաղէ
սէրպէսթ պըրագըլան 51 պիկիւ-
նահ էրմէնիլէրէ մուգապիլ, մէզ-
քիւր 32 իսլամ ճանիլէր տալի
Սուլթանըն աֆլընա նայիլ օլա-
րագ, անլէրին թօգատտա ապէթ
իտէճէքլէրին ինկիլիզ կազէթա-
լարը եաղմըշ տըր:

—Կէշէն հափթա եաղմըշ օլտը-
զըմըզ իւզրէ Ալմանիա վէ Բուսիա
իմէրաթթօրլարը Բօցտամտա կէօ-
բիւշտիլէր: Իմբերաթթօրլարըն պու
միւրազաթընտան տօլայը րուս
կազէթալարը՝ Էքի տէվէթ պէյ-
նինտէ միւնսիպաթը տօթմնէ-
նին կիթտիքէ գալիլէշմէսինէ
տէլիլ տտա իթմէքտէ տիրլէր:
Ֆագաթ Բօլիթիզա նօզթաի նա-
զարընաա նէտէր պահս իթտիքլէ-
րինէ տայիլ ճիտտի պիր հալա-
տիս մէյտանտա օլմայուպ, կա-
զէթալար քէնտի զանիլաթը իլէ
սիլթիւնլար տօլուլմագտա տըր-
լար: Լաքին իմբերաթթօրլարըն
պու միւրազաթըն րէքտէ էհէմմի-
լէթտէն խալի օլմամալարը րուս
խարիճիյէնաղըրը տալի Չար իլէ
պէրապէր պուլընմըշ տըր:

—Մոնիսթիպէտէն տօլայը պիր
գաշ կիւնտէն պէրու էսապը մա-
լիւմաթ ալընմայօր: Մալիւլ օլ-
տըզը իւզրէ, Շէնուպի-Աֆրիգա-
նըն թէլէկրաֆ խաթլարը ինկի-
լիզլէրին եէտինտէ տիր. պուլար
իսէ քէնտիլէրինէ զըտտ օլան հա-
վատիլլէրի նէշր իթտիրմէք իս-
թմէյօրլար: Էհնէպի կազէթալա-
րըն մուկպիրլէրին Շէնուպի-Աֆ-
րիգայա կիթմէլէրինէ ինկիլիզլէր
միւստտէ իթմէյօրլար. Թաւնըն
պիր մուկպիր եօլլամասընա ինկի-
լիզլէր մէմնէաթ չըգարտըլար:

Ֆագաթ տօլայըտան Լօնտոյա
կէլէն պաղը թէլէկրաֆլար Լա-
տիսմիթին էլան Պօքլէրին մու-
հասէրէսի ալթընտա պուլընտըզ-
նը պէյան իտիյօրլար: Պաղը ին-
կիլիզ մէնպալարտան վէրիլէն մա-
լիւմաթլար: Պէրլէրին պիր գաշ
մահլէտէ մալուպ օլմասընը պիլ-
տիրտիլէր իսէտէ, Թաաթիզ օլըն-
մատը, վէ չօղընտէ տէ գաթիլէն
էսասըզ օլտըզը իսպաթ օլընտը:

Պօքլէր Լատսմիթի Դիթիս իթ-
մէյէ մէշուլ իքէն, էօթէտէ ին-
կիլիզլէր վաքօրլար տօլուսը ա-
քէր վէ լէվալիմաթը հարպիյէ
Աֆրիգայա եէթիշտիրմէքտէ տիր-
լէր: Պու հալ նէ գատար տէվամ
իտէրսէ օ՝ գատար ինկիլիզլէր
թարանպաա ճիվարընտա գուլ-
վէթլէշէճէքլէր վէ նիհայէթ ֆի-
թուհաթ ինկիլիզլէրտէ գալաճաղը
աշիքեար տըր:

—Իմբերաթթօր վիլէլէմին ին-
կիլիզլէրա Գրալիցասընտ գիլայէ-
թէ կիտէճէկի եէնիտէն ճիտտի-
լէթ քէնպ իտիյօր:

—Բուսիանըն Մալիյէ նաղըրը
Մ. Վիթթէ պիր թագըմ պանգա
տիրէթթօրլարը իլէ կէօրիւշմէքլէ
Բուսիանըն գուլվէի մալիլէսի իւ-
զէրինէ իլահաթ վէրմիշ վէ անը
պու սըրա ինկիլիզլէրա, Ֆրանսա
վէ սայիլ տէվէթլէրին գուլվէի

մալիլէսիտէն տահա միւնթալա
կէօթէրմիշ տիր:

—Ֆինլանտիա վալիսի Բէթլ-
պուրկտան ալտըզը եէնի թալի-
մաթլար իլէ Ֆինն վաթմանլէրվէր
լէրին թէշէպպիւսաթընը մալի-
լիթմէք իշիւն հէր պիր թէտապի-
րէ միւրաճաթ իտէճէք իմիշ վէ
Լօնտոյա, Նիւ.Եօրքտա պուլը-
նան Ֆինն գօմիթլէրին մուսթ-
լաթընը վէ իսիմլէրին թէտըզ
իտուպ պա րաբօրթ Բէթլապու-
կա պիտիրէճէք տիր:

—Աֆրիգատա Մարք գրի-
սընտան Ճիպրալթարա նաղըրը
լան կեւալ իլիմանը Բուսիա լա-
պանիտան սաթըն ալմըշ օլտըզ
Բէթլապուրկտա սէօլլէմէքտէ
միշ: Մէզքիւր իլիման Պահը Սէ-
ֆիտին պօղաղընը գաբայաճաղըն
տան նէ տէրէճէ էհէմմիլլէրի օլ-
տըզը թարիֆէ հաճէթ եօգտը-
էկէր պու հապատիս թաաթիզ
լընուր իսէ, ինկիլիզլէրա բէք ֆէ-
նա սալէթտէ միւլթէլէսի օլմազ
տըր:

ԹԱՏՐՈՆ

«Վէնէլ» հայ գիւրասանական խում
բը վալը գիշեր Անկիլ Ալալուի սը-
հին մէջ պիտի ներկայացնէ Նիլի
ՉՈՃՈՒԿԼՈՒ ՊԱՊԱ կատակախաղը, Յ. Ե.
բարուած որ Մոլիէրի եիկերէն տաճի-
րէնի վերածուած է:

Եւ խիստ ծիծաղաշարժ զատ ելտ մը:

ԿԸ ՓԵՏՈՒՈՒՄ

Փայտի վրայ փորագրութիւն ընդ
վարպետ մը, որ եթէ գոհացուցիլ զոր
արտադրէ աւելի գոհացուցիլ ամսական
կըստանայ:

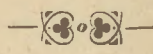
Դիմել Բ. Իքօնօօվի տպարան
Վառնա

ՏՊԱՐԱՆ «ԻՐԱՆԻՈՒՆՔ»

Գրքեր, ստորակներ, հրաւիրագրեր
տոմսակներ եւայլն կը տպագրուին ա-
մենագիւրամսային գնիւրով ու գո-
ցուցիչ պայմաններով: Ֆրանսերէն
յուրաքանչեւ եւ պուլարերէն փքրի
գործեր եւս կը պատրաստուին:
Օտար երկիրներէ եւ ուրիշ քաղա-
քներէ եկած յանձնարարութիւնք փե-
թով եւ ճշիւ կը գործադրուին:

ԶԱՄԻՐԻ ԲԻԱՅԱՍԸ

Վառնա, Նոյեմբեր 3
Պուշայ
Վալ. լիպրա 55-58 հէք 9-20. 10ֆր.
Արապա, 53-60 հէքթ. 9-50-11-20
Ճաստոյա 100 քիւ 12-20 ֆր.
Արքա
Կիպրա 40-44 հէքթ. 6.50-1.40 ֆր
Մըքր հօգ
Կիւնտէ 20-150 արապա վէ 10.5
վալիս պուլտայ վէ 20.30 արապ
արքա 15-20 արապա ֆասուլիս կէ-
մէքտէ տիր:
Արապա մուսթլէսի նարթօն 21ֆր
20 օանթիմ հիսապը իլէ:

Отговорникъ Н. Драгулевъ
Печатница на Хр. Н. Войнино